

Landbruks- og matdepartementet

14. september 2023

Innspill til ny stortingsmelding om dyrevelferd

Innledning

Norsk Kennel Klub (NKK) er hundeeiernes organisasjon og en av Norges største frivillige organisasjoner. NKK består av 267 medlemsklubber og forbund med over 100 000 medlemskap, og vi registrerer ca. 60 prosent av hundene i Norge.

NKK arbeider for å bedre hundevelferden i Norge og for å sikre rettighetene til alle hunder og hundeeiere i landet. Vi er opptatt av organisert, ansvarlig og kunnskapsbasert hundeavl, hvordan forbedre mulighetene for å ha hund, og av verdien hundehold tilfører samfunnet på ulike plan. NKK har omfattende hundefaglig kompetanse, og har tett kontakt med oppdrettere og hundeeiere fra ulike miljøer.

NKK er glad for at regjeringen skal utarbeide en ny stortingsmelding om dyrevelferd, og vi har også gitt våre muntlige innspill i innspillsmøte 27. juni 2022, og 15. juni 2023. Vi støtter også at familie- og sportsdyr skilles fra produksjonsdyr, og får økt fokus.

I første del har vi samlet våre innspill i et sammendrag. Deretter følger en nærmere begrunnelse for våre synspunkter.

Våre kommentarer og forslag tar utgangspunkt i det som står om hund i den gamle dyrevelferdsmeldingen, innspillene departementet har bedt om tilbakemelding på, samt vår kompetanse og erfaring gjennom 125 år som organisasjon. Det henvises også til andre lover og forskrifter som omtaler og omhandler hund. Videre forutsetter NKK at departementet sørger for at alt innhold i ny dyrevelferdsmelding er oppdatert og korrekt, og at denne informasjonen innhentes hos rette instanser.

1. Oppsummering NKKs viktigste anbefalinger til dyrevelferdsmeldingen

Den nåværende dyrevelferdsmeldingen fremstår utdatert når det gjelder hund og hundehold. Det er noen områder hvor vi mener det er et stort og viktig behov for endring. Dyrevernmeldingen må ha søkelys på hvordan man best kan bidra til godt hundehold, organisert og ansvarlig oppdrett og friske, velfungerende hunder med forutsigbare egenskaper. Meldingen må også legge opp til at lovgivningen i større grad gjenspeiler hundens positive og viktige rolle i samfunnet.

Hunden har en stor plass i samfunnet, og dyrevelferdsmeldingen bør vise dette. NKK mener derfor det er avgjørende å utforme meldingen slik at familiedyr, herunder hund, får like stor plass og betydning som produksjonsdyr. For at hundene skal kunne utføre alle de oppgavene vi ønsker, må

Besøksadresse:
Nordåsveien 5
1251 Oslo

Postadresse:
Postboks 52 Holmlia
1201 OSLO

Sentralbord: 21 600 900

Organisasjonsnummer: 937 125 577 MVA
Kontonummer: 1600.40.39983

*Hund til
nytte og glede*

de gis anledning til å utvikle det språket og de sosiale egenskapene de trenger for å møte kravene. Dette er enormt viktig ettersom vi har ca. 560 000 hunder i Norge, og 1,2 millioner mennesker lever med hund.

Oppmerksomheten omkring avl av hund er langt større nå enn da forrige melding ble utformet, og det er grunn til å tro at vil øke i årene som kommer. Målet i hundeavl er å avle frem hunder som kan leve et langt og sunt liv til glede for seg selv, sine eiere og samfunnet. NKK vil søke å nå dette målet gjennom utdanning og opplæring av oppdrettere, samt bevisstgjøring av ansvar.

Avlsarbeid er en omfattende og løpende virksomhet som krever kunnskap og bevisste valg. Det er et samspill mellom den ansvarlige oppdretten og den godt informerte valpekjøperen. Med organisert avl oppnås fremgang for hver generasjon, og kunnskap, forskning og teknologi distribueres og benyttes. Meldingen må synliggjøre dette, også at det må tilrettelegges for mer organisert og kunnskapsbasert avl. Dette bør skje blant annet gjennom mer forskningsmidler, for å sikre at forskning blir et enda bedre verktøy for hundeavl i fremtiden.

Konkrete innspill:

- Ny dyrevelferdsmelding må gjenspeile hundens viktige plass i samfunnet. Reguleringer må balanseres på en måte som styrker og utvikler alle de positive sidene ved hundehold og ivaretar hundens behov for fysisk aktivitet og utvikling. Med dette menes rimelige båndtvangbestemmelser og tilrettelagte friområder.
- Hovedansvaret for tilsyn med dyrevelferd må fortsatt ligge hos Mattilsynet som fag- og forvaltningsmyndighet. Dette for å sikre helhetlige vurderinger, tilsyn, systemer og grundige forvaltningsmessige og kunnskapsbaserte prosesser som skal ligge til grunn for ansvarlig avlsarbeid og hundevelferd.
- Organisert og kunnskapsbasert avl er det den beste måten å sørge for sunne og friske hunder og god dyrevelferd. Derfor behøves mer forskningsmidler for å bedre kunnskap om helse, atferdsrelaterte problemer og dyrevelferd hos hund. Forskning knyttet til sykdommer med arvelig disposisjon bør prioriteres.
- NKK er positiv til at det i ny hundelov stilles krav til hundeeieres kompetanse. I forlengelsen av dette bør det sikres at også nye hundeeiere har god tilgang på kvalitetssikret informasjon om hva det innebærer å være hundeeier, samt betydningen valg av hunderase har for å sikre godt hundehold.

2. Begrunnelse for våre synpunkter

Hva er god hundevelferd?

En forutsetning for god hundevelferd er at den mestrer miljøet den lever i. Dette avhenger av samspill mellom en rekke faktorer som; helse, fysisk miljø, tilsyn og stell, i tillegg til egenskaper hos hunden selv, som atferd, art, rase, alder, kjønn og tidligere erfaringer. For at velferden skal være god, må hunden ha positive opplevelser. En vurdering av hundens velferd innebærer derfor en samlet vurdering av hvordan hunden har det og hvilke positive og negative opplevelser den utsettes for i sitt levested. Det må derfor tilrettelegges bedre slik at vi mennesker skal kunne gi hunden gode opplevelser.

Hundevelferden utvikles etter NKKs syn best gjennom grundige forvaltningsmessige og kunnskapsbaserte prosesser

Dyrevelferd, inkludert velferd for hund er i dag regulert først og fremst i dyrevelferdsloven og

hundeloven. Allerede i forrige dyrevelferdsmelding var det foreslått at man skulle utvikle en forskrift om hundeavl. Nå, 20 år senere, har Mattilsynet utviklet forslag til forskrift på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet (LMD). Forskriften skal fremme sunn avl og god velferd for hunder og hjemles i dyrevelferdsloven § 25. Avl av hund er ikke forskriftsregulert fra før, og arbeidet med forskriften underbygger igjen hundens posisjon og betydning i samfunnet, samt at denne har endret seg betydelig siden forrige dyrevelferdsmelding.

Mattilsynet er gjennom regelverksutvikling, tilsynsvirksomhet og informasjon- og veiledningsaktivitet en svært viktig aktør for å utvikle og forbedre dyrevelferden i Norge for alle dyreslag. Tilsynet kan gjennom sitt brede forvaltningsområde se dyrehelse og dyrevelferd i sammenheng, både på individ- og samfunnsnivå.

NKK mener hovedansvaret for tilsyn med dyrevelferd fortsatt må ligge hos Mattilsynet som fag- og forvaltningsmyndighet. Mattilsynet har kompetanse innen veterinærmedisin, atferd, jus og forvaltning av denne typen saker. Dette bidrar til å sikre helhetlige vurderinger, tilsyn, systemer og grundige forvaltningsmessige og kunnskapsbaserte prosesser.

Tilsyn med dyrevelferd må derfor ikke privatiseres, men forbli en offentlig forvaltningsoppgave i Mattilsynets portefølje. Arbeids- og ansvarsfordeling mellom rettssystemet og Mattilsynet ligger og bør ligge i det kvalifiserte skyldkravet i dyrevelferdsloven § 37, som begrunnes med at straff bare bør brukes overfor de mest klanderverdige og samfunnsskadelige handlingene. Mattilsynet som fagmyndighet administrerer de administrative sanksjonene etter lovens kapittel III for øvrig. Til sammen gir dette et både effektivt, rettferdig og egnet system for å oppdage regelbrudd og ilegge passende og forholdsmessige sanksjoner ved brudd på regelverket.

Det bør også legges til at Mattilsynet har en viktig rolle, og ansvar for mange oppgaver. NKK mener at Mattilsynet må styrkes ytterligere og tildeles nok ressurser til å kunne effektivt følge opp brudd på dyrevelferden, også på familie- og sportsdyr.

Dokumentert og organisert hundeavl er god hundevelferd

Kunnskapsbasert, dokumentert og organisert hundeavl bidrar til å forebygge useriøs avl. Gjennom avl på hunder med kjente foreldre og kjent helsestatus flere generasjoner tilbake i tid, øker forutsetningene for å avle sunne og funksjonelle hunder. Videre vil opplæring og ansvarliggjøring av dem som driver med hundeavl, føre til bedre velferd for hundene som brukes i avl, og deres avkom. Dette støttes av Mattilsynet i arbeidet med kommende forskrift om avl av hund. Forskriften legger opp registrering av alle hunder hos en avlsorganisasjon, uavhengig av rase eller hundetype. Kombinert med forslag til forskrift om ID-merking av hund, mener NKK at Mattilsynet med dette understreker hvor viktig organisert hundeavl er for hundens velferd og helse.

En forutsetning for god velferd og helse hos hund, er at informasjonen som ligger til grunn for den organiserte avlen er forskningsbasert. Det er et sterkt behov for mer objektiv, vitenskapelig kunnskap om helse, sykdommer, etiologi, rasedisposisjon og behandling. Imidlertid finnes forskningsmidler bare tilgjengelig unntaksvis i form av mindre legater. Utlysninger av prosjektmidler i Norges forskningsråd (NFR) som kan brukes til forskning for bedring av hundens dyrevelferd er fraværende. I noen få år var det begrensede midler knyttet opp mot de såkalte fôragiftmidlene som ble lagt på hundefôr, men føringen på disse midlere vanskeliggjorde bruk av midlene til forskning som kunne bedre kunnskap om helse og dyrevelferd. Men også disse midlene har vært utilgjengelig de siste 15 årene.

NKK har bidratt i noen forskningsprosjekter, både som samarbeidspartner med NMBU-veterinærhøgskolen, som hovedsøker til NFR i brukerstyrte prosjekter, gjennom nærings- Phd-prosjekter og med bidrag fra egne ansatte og egne driftsmidler. Utfordringen med brukerstyrte

prosjekter i NFR er imidlertid at de er tilpasset industri (eller landbruk), og at det er satt krav til at forskningsresultatene skal bidra til stor økonomisk inntjening i bedriften. I hundeavl er bedret helse og dyrevelferd et hovedmål som ikke lett kan knyttes til dokumentert økt økonomisk resultat for NKK eller andre. Det betyr at også brukerstyrte prosjekter i hovedsak er stengt for forskning på hund

Det har i en årrekke vært svært stor oppmerksomhet på hundehelse i nasjonale, internasjonale og sosiale medier, og forskning er sentralt for å fremskaffe ny kunnskap. NKK har som nevnt over forsøkt å bidra til ulike forskningsprosjekter, men det er utfordrende å skaffe nok midler til at det monner. Uten prosjektmidler der en forskningsinstitusjon kan ansette personell til å drive forskningen fremover noen år - knyttet til hundens samfunnsnytte, helse, sykdommers etiologi, arvelighet og behandling, vil det være vanskelig å bedre hunders dyrevelferd.

For å oppnå bedre dyrevelferd er det helt nødvendig med mer kunnskap og kompetanse. For NKK som avlsorganisasjon, vil vi imidlertid spesielt fremheve forskning på kartlegging av gener og arvelighet av sykdommer som er vidt utbredt, og svært belastende . Dette vil kunne bidra til å legge målrettet vekt på sykdommene i avlsarbeidet og bidra til redusert forekomst.

Derfor er det svært viktig at det kommer fram i en ny dyrevelferdsmelding at det er stort behov for forskningsmidler. For at dette skal bli mulig, må det opprettes en forskningspott med føringer i retning helse og dyrevelferd hos hund. Dette mener vi er viktig, da krav om god dyrevelferd må gjelde alle dyr uavhengig av bruksområde, slik det dette også er vedtatt i den nye hundeloven. For oss betyr det at forskning på helse ikke bare må være knyttet til dyrs økonomiske produksjonsverdi.

Hunden er samfunnsressurs i Norge, ikke et problem

Den nye hundeloven og forskriften om avl understreker at hund har en viktig plass i samfunnet. Den nye dyrevelferdsmeldingen bør derfor også underbygge hund og hundehold som en samfunnsressurs, ikke et problem.

Hunden er viktig for folk og gjør en uvurderlig innsats for samfunnet, blant annet ved at den benyttes i mange ulike servicefunksjoner. I tillegg har hunden dokumentert effekt på både den fysiske og psykiske helsen til eieren. Alle tjener på at hunden har en naturlig plass i vårt samfunn. Det er derfor et paradoks at hund og hundehold nærmest blir sett på som et irritasjonsmoment i enkelte sammenhenger.

Vi anslår at det lever om lag 560 000 hunder i Norge, og at rundt 1,2 millioner mennesker lever med hund. Dette er mennesker som i stor grad drar nytte av helseeffektene det gir å ha hund. Hundens betydning for folkehelsen er med andre ord enorm. Å ha en hund i dagliglivet forebygger både fysisk og psykisk sykdom, og sparer samfunnet for store kostnader til ulik behandling og rehabilitering. Det er derfor viktig at man tilrettelegger bedre for hund og hundehold i samfunnet, slik at det blir enklere å holde hund på en måte som sikrer hundens velferd.

NKK mener det bør legges bedre til rette for at personer med hund kan bruke skog og mark gjennom gode gangveier, merkede stier, skiløyper og tilrettelagte møteplasser i lokalmiljøet gjennom hele året. Dette for å sikre at hundens behov for fysisk aktivitet kan i varetas.

NKK er kjent med at flere kommuner har innført båndtvang i langt større grad enn det er hjemmel for i hundeloven. Det ble også bekreftet av departementet i forarbeidene til ny hundelov. Mange kommuner har også forskrifter som ikke er direkte ulovlige, men som er klart problematiske. De går utover det som var en uttalt intensjon ved loven da denne ble laget. NKK har også erfart at det i mange tilfeller er svært store forskjeller i de tilstøtende kommunenes lokale båndtvangsregler, selv mellom kommuner med like forutsetninger og behov. Ulovlige og unødvendige lokale

båndtvangsbestemmelser hindrer hunder i å utøve sin naturlige atferd og begrenser dermed deres velferd.

Det bør etter NKKs mening prioriteres å opprette egne hundeparker og hundeskoger i alle kommuner. Dette er områder med ulik størrelse og beliggenhet, som er fritatt også for den generelle båndtvangen, som sikrer at hunden i perioder med båndtvang får utløp for sin naturlige atferd, samt mulighet for sosialisering med andre hunder. Dette er avgjørende for å sikre god hundevelferd gjennom hele året. For å sikre fremtidig god velferd, må det være en integrert del av by- og områdeplanlegging fra starten av. I dag henvises hundeeiere til å kjempe for slike tiltak i etterkant, gjerne på bekostning av andre behov.

Under «tiltak» i Stortingets handlingsplan for friluftsliv som er utarbeidet av den forrige Regjeringen, står det at sentrale myndigheter skal: «Oppfordre kommunene til å tilrettelegge egne områder for trening/aktivitet med hund». Dette bør også inkluderes i dyrevelferdsmeldingen.

Hunden har også en viktig servicefunksjon. For at hunden skal fortsette å gjøre en viktig innsats, må man tolerere at hundene får mulighet til å utfolde seg og utvikle seg på en god og riktig måte, også i det daglige. Naturligvis må dette skje innenfor visse fastsatte rammer hvor ulike hensyn er ivaretatt, men fokuset må dreies mer i retning av det positive hundene bidrar med til samfunnet. Istedenfor å forby og begrense hundens naturlige atferd, bør oppmerksomheten rettes mot forebygging gjennom trening av hund og opplæring av hundeeier. På denne måten ivaretar vi også hundens velferd på en bedre måte enn i dag.

For å sikre at påskutt og skadet vilt blir avlivet så raskt og effektivt som mulig er det påbud om tilgang til en godkjent ettersøkshund ved jakt på storvilt. En ettersøkshund er en godt trent hund som får utløp for sine naturlige egenskaper, men som også kommer samfunnet og andre dyr til nytte.

Positive aktiviteter med hund er god hundevelferd

Hunden har behov for daglig mosjon og aktivisering, slik at den får dekket sitt behov for sosialt samvær og fysisk og mental aktivitet. I tillegg må hunden også få såkalt rasemessig tilpasset aktivitet. Hundens mosjons- og stimuleringsbehov avhenger av rase og hva hunden opprinnelig er avlet for. Jakt -, gjeter-, selskaps-, trekk- og vakthunder har alle ulike behov, og hunder som er avlet for spesielle bruksområder kan mistriives dersom de ikke får utløp for sin naturlige atferd.

NKK og våre medlemsklubber organiserer hvert år flere tusen ulike aktiviteter for hund og hundeeier. Felles for alle aktiviteter er at de tar utgangspunkt i hundens iboende og nedarvede egenskaper, og bidrar til å stimulere og utvikle disse. Utfoldelse gjennom trening gir hunden både fysisk og mental stimulering som er vesentlig for dens velferd og trivsel. En hund som ikke får tilstrekkelig mosjon og aktivisering, kan utvikle atferdsproblemer. Tilrettelegging for at hundeeiere har gode treningsvilkår er dermed viktig for å ivareta god hundevelferd.

Krav til hundeholder

Lov om dyrevelferd legger en rekke føringer og forpliktelser til det å eie og holde hund. Det forutsettes at man har nødvendige kunnskaper om dyret, samt praktisk evne og vilje til å sikre dyret god velferd, helse, trivsel og levestandard. Familiedyr har behov for å bli aktivisert og leve i et miljø som er tilpasset deres behov. Dyr som kjeder seg, er ensomme, utrygge eller på annen måte frustrerte, kan utvikle atferdsforstyrrelser. Det legges til grunn at det er dyreholder som er ansvarlig for at dyret har det godt.

Dette innebærer at hundeeier skal inneha kompetanse om sin hund. Vi anser at kompetanse også omhandler holdninger, og evne og vilje til å etterleve kravene. Rene selskapskunder fyller også en meget viktig funksjon, men det er nødvendig at også slike hunders behov ivaretas på en god måte.

Helsemessige og sosiale utfordringer som økonomiske vansker, livskriser, utfordringer knyttet til alkohol eller stoffmisbruk, psykiske og fysiske hindringer kan alle være med å svekke eiers mulighet til å ivareta hundens velferd.

På bakgrunn av dette har NKK vært positive til at det innføres et kompetansekrav i hundeloven. Dette gir et tydelig signal til hundeholder om viktigheten av å tilegne seg nødvendig kunnskap om hundens bruksområde, naturlig atferd og behov. Økt kunnskap blant hundeholdere vil utvilsomt bidra til å redusere risikoen for uønskede hendelser, styrke hundens vern og rettigheter og ansvarliggjøre eier i større grad enn tidligere.

NKK har allerede stor oppmerksomhet på holdningsarbeid, og gode erfaringer med dette på flere områder. Vi produserer og distribuerer en stor mengde informasjonsmateriell, og har blant annet laget digitale kostnadsfrie kurs. NKK-klubber avholder også valpe- og hundekurs og treninger. Disse kursene holdes av kompetente instruktører over hele landet. Ved å trene opp flest mulig hunder på generell basis vil man skape positive ringvirkninger for samfunnet.

Valg av riktig rase bidrar også til et bedre hundehold. I forlengelsen av et kompetansekrav bør det sikres at kommende hundeeiere har god tilgang på kvalitetssikret informasjon om hva det innebærer å være hundeeier, samt at de gjøres oppmerksom på betydningen av valg av hunderase. Valg av hund fra en rase som ikke har egenskapene hundeeier ønsker, kan føre til mye frustrasjon både for hund og eier. Det kan gi nedsatt livskvalitet og dyrevelferd, og skape uheldige situasjoner av ulik alvorlighetsgrad. God veiledning i valg av rase er derfor et viktig bidrag for å sikre godt hundehold. Ved å veilede personer til å velge riktig rase for sin livssituasjon, vil hundeeier i større grad kunne lykkes med sitt hundehold.

Med vennlig hilsen
Norsk Kennel Klub